

Millioner mere, end Skolevesenet hidtil har medtaget, og det er endda kun udenfor Kjøbenhavn. De mindre Landeieendomsbesiddere, som nu hovedsagelig bære Tiendebyrden, ville for en stor Del komme til at bære den forpøgede Skolebyrde, forsaavidt Forøgelsen er pekuniær; og forsaavidt Skoleloven disponerer mere over Børnenes Tid end hidtil, vil den ogsaa gjøre Afbræk i de mindre Landeieendomsbesidderes Indtægt. Det forekommer mig, at, naar man eftergiver Kornpræstetienden og ogsaa Smaaredselstienden — det er ogsaa min Mening — saa kan man gjøre det paa samme Tid, som Loven udgives, oglaa med Hensyn til de Præsteembeder, som ikke komme ind under Loven før efter ny Ledighed. Jeg mener nemlig, at Statskassen bør saa betale de Præster, der lønnes efter den tidligere Reguleringsmaade, de Summer i Penge, som ellers vilde være komne ind til dem, enten i Korn i natura eller ogsaa i Penge efter Konvertering af Tienden gennem Kapitelstart. Det vilde efter min Mening ikke være nogen vanskelig Ting at ordne, og i alt Fald kan den Sag ligesaa let ordnes som det, der til Exempel staar her i Loven, at Finantsministeren skal ordne, hvorledes Korntienden i natura kan oppebæres; ligesaa vel vilde Finantsministeren kunne ordne, hvad Præsterne skulle have; eller om man vil lægge dette specielle Spørgsmaal hen under Kultusministeren, vil jeg naturligvis ikke dolere derover. Smaaredselstiendens Afsløsning vil jo ikke andrage Noget af Betydning, og den Tiende er jo af en saa særegen Natur og en — man kan gjerne kalde den — saa smaalig Karakter, at det virkelig vilde være upassende, om man der vilde konvertere alle disse Høns, Kyllinger, Kalve og Bislag osv. til Penge, for at faae dem ind i den geistlige Lønningsfond eller for at faae dem opkrævede gennem Statens Amtsforvaltere. Ja, det vilde jo rigtignok give sig af sig selv, at, dersom det Forslag, som jeg her har tilladt mig at bringe frem, bliver taget til Følge, bliver der ikke saa store Indtægter for den geistlige Lønningsfond, men ogsaa fra den Side tror jeg virkelig, at mit Forslag har noget Værd; thi saa slippe vi for den besynderlige Indretning at skulle have endnu en aparte Stufte ind i Stufesytemet. Den Afsløsning af Tienden, som der forudsættes i § 2, og som skal indtræde eller bringes i Forslag om 3 Aar, bliver jo en fuldstændig Uvisshed, og det synes, at et saadant Hovedpunkt ved dette Forslag, som Præstetiendens Fremtid er, absolut bør ordnes samtidig med, at Hovedsagen ordnes. Jeg kan ikke indse, at en saadan Afsløsning — hvis man vil gaa dertil og ikke følge det Forslag, som jeg har antydet — skulle have nogen Vanskelighed ved sig i et Land, hvor man i 70 Aar har bestjæftiget sig med at afløse eller affkaffe Tienden. Det skulde man vente med i 3 Aar, inden man fik saameget som et Forslag om det! Det synes mig virkelig at være noget urimeligt for de Herrer

Forslagsstillere, som ville tage Spørgsmaalene saglig. Derfor tror jeg, at, hvis dette Forslag skal have Noget at betyde, maa man med det Samme, man fastsætter Lønningerne for de geistlige Embedsmænd, komme til at afgjøre i Et og Alt, hvad der skal blive ud af de Indtægter, som Geistligheden hidtil har havt, og ikke skyde det ud til 3 eller 4 fremtidige Love, saa at man kan slippe ud af det i dette Dieblit. Lad os kun faae det Spørgsmaal klar, hvad det er for Indtægter, som Ministeren vil have i sin særlige Stufte for at lønne de geistlige Embedsmænd! Lad os faae at vide, hvorledes de Indtægter ville komme til at se ud, og lad os faae at vide, om det skal være en Ulighedsstat, saaledes som Tienden er for Tiden, og saaledes som Præstepengene ogsaa ere det for Tiden; lad os faae at vide, om vi ikke skulde være istand til ved denne Skattereform at bringe det berhen, at alle Skatteydere, at Alle kom til at bære Skatterne, i alt Fald til at lønne Geistligheden med, som er Embedsmænd for Alle baade for de Tiendeydende og de Tiendefri!

Kjær: Jeg haaber, at det høie Thing vil undskyde, at ogsaa jeg et Dieblit tager Del i disse Forhandlinger, da jeg i tidligere Dage har havt ikke saa Lidet at bestille med denne Sag, og jeg var da i hvert Fald Medlem af det Udvalg, der behandlede Sagen i 1870, og med blandt de Spidser, der bleve satte imod Loven hin mindereverdige Nat, som den er kaldet, den 27de Marts. Forinden jeg gaar over til at omtale Forslaget i sin Almindelighed, skal jeg udtale, at det har glædet mig, at jeg har hørt den ærede sidste Aaler, idet jeg strax skal tilføje, at jeg fuldstændig kan slutte mig til ham, og at det vilde glæde mig overordentlig meget, hvis hans Forslag kunde vinde Majoritet i den lovgivende Forsamling; thi jeg tilstaar oprigtigt, at noget Sunders eller mere Rigtigt har jeg endnu ikke hørt eller set fremført (Munterhed). Værdige Medlemmer le deraf, men det skulde de ikke gjøre, thi det er dog et saa sundt, naturligt og rigtigt Forslag, som tænkes kan, og det er ikke for tidligt at borttage en uretferdig Byrde fra deres Skuldre, paa hvilke den har hvilet i flere Hundrede Aar. Jeg kalder det nemlig uretferdigt at paalægge en enkelt Klasse en saadan Byrde, som Alle skulle være fælles om at bære. Det var fuldstændig naturligt uden videre at eftergive Tienden, idet jeg vilde ønske, at vi istedetfor den lange Paragraf, som vi her begynde med, begyndte med: Fra den og den Dato er Tienden affstaffet. Ja, jeg vil gaa et Skridt videre, det skulde glæde mig, om vi fuldstændig kunne affkaffe Folketirten. Jeg ser nemlig ingen naturlig Grund til at opretholde den, lad det være hver Enkelt's Sag, hvor han vil søge sin Sjælesorg, der skete saamænd ingen Ulykke for det. Jeg antyder blot, at, hvis mit Forslag skulde finde Støtte, saa at